

LEKSIČKE INOVACIJE U ŠVEDSKOM JEZIKU OD 2000. DO 2016. GODINE

Edin Badić*
Zagreb
Sandra Ljubas*
Zagreb

Ovaj rad proučava leksičke inovacije u švedskome od 2000. do 2016. godine s obzirom na vrstu riječi, tvorbene postupke i jezike davaoce. Od 2000. švedski Institut za jezik i folklor svake godine na mrežnim stranicama objavljuje popise novih riječi i izraza koji su ovdje objedinjeni u jednojezični švedski korpus. Analizirano je ukupno 1100 inovacija radi provjere sljedećih triju hipoteza: (1) da je među inovacijama najviše imenica, (2) da novotvorenice u švedskome najčešće nastaju slaganjem i (3) da inovacije nastale posuđivanjem pretežno potječu iz engleskoga. Pridružena su im gramatička obilježja, a podijeljene su prema vrsti riječi i postupcima nastanka. Kvantitativna analiza pokazala je udjele vrsta i načina postanka leksičkih inovacija. Rezultati su djelomično ili potpuno potvrdili hipoteze: utvrđeno je 816 imenica (74 % novih leksema), 347 novotvorenih složenica (31,55 %) i 385 anglizama (> 90 % posuđenica). Većina inovacija ustalila se u jeziku, no dio ih je ostao na razini prigodnica.

Ključne riječi: leksičke inovacije, postupci nastanka, slaganje, posuđivanje

1. UVOD

Cilj je ovog rada dobiti sliku o leksičkim inovacijama u švedskom jeziku u razdoblju od 2000. do 2016. godine – o vrstama riječi kojima pripadaju, njihovu porijeklu i o tvorbenim postupcima kojima nastaju. Polazi se od pretpostavke da je jezik u praksi podložan stalnim promjenama. Današnji Šveđani jedva bi se uspjeli sporazumjeti s jednim od najvećih švedskih kraljeva Gustavom Vasom, koji je vladao od 1523., a stare Vikinge uopće ne bi razumjeli – upravo

---

* badic.edin@gmail.com

* sandra.ljubas1@gmail.com

zato što se jezici tijekom godina itekako mijenjaju (Parkvall, 2009: 18). Govornici često nesvjesno mijenjaju jezik u svakodnevnoj komunikaciji, no nekada to čine i svjesno, ako, primjerice, sami odluče popuniti kakvu leksičku prazninu u jeziku, i to upravo s ciljem lakše, preciznije i učinkovitije komunikacije. Također, mijenja li se društvo u kojemu ljudi žive, mijenjat će se i jezik. U vremenu globalizacije promjene se događaju sve brže i novosti lakše putuju s jednog kraja svijeta na drugi. Kao posljedicu promjena u švedskom društvu valja promatrati i leksičke inovacije,¹ koje su primjer promjene koja se pojavila u švedskom jezičnom uzusu.

Jezične promjene ponajprije se odnose na riječi, i to pretežno leksičke riječi. Među njima se imenice, glagoli i pridjevi zbog svoje prirode ističu kao vrste riječi u kojima se uočava najveća dinamičnost jezičnih promjena i/ili inovacija. Kada se za tim ukaže potreba, jezični sustavi prihvaćaju nove riječi, a jednako tako odbacuju stare kada one izađu iz uporabe. Na temelju postojećeg jezičnog materijala razmjerno se lako tvore nove riječi i izrazi, a nerijetko se jezični materijal i posuđuje iz stranih jezika ili mu se pridodaju nova leksička značenja. Stoga je nemoguće odgovoriti na pitanje koliko je riječi u nekom jeziku u danom trenutku (Einarsson, 2013: 83). Ulaskom u jezik leksičke inovacije ispunjavaju leksičke praznine i opisuju pojmove, predmete i pojave koje u dotadašnjem jezičnom sustavu nisu bile leksikalizirane ili koje unutar neke kulture uopće nisu postojale. No svakako je riječ o prirodnom i spontanom procesu koji u većoj ili manjoj mjeri obilježava sve aktivne jezične sustave.

Osim utjecaju društva, jezik je izložen i *jezičnoj politici* pojedine države. Prema terminološkoj bazi strukovnog nazivlja *Struna*, jezičnu politiku čine „djelatnosti kojima institucije nastoje nadzirati i mijenjati jezičnu praksu ili ideologiju”.² U Hrvatskoj se jezična politika službeno ne provodi primjenom zakona tako da nije moguće govoriti o suglasju u pitanjima jezičnopolitičke strategije i promišljanju razvoja hrvatskog jezika među raznim institucijama, organizacijama i tijelima.

U Švedskoj je, međutim, parlament kao temeljno zakonodavno tijelo 7. prosinca 2005. donio odluku o organizaciji jezične politike koja počiva na sljedećim četirima ciljevima: švedski jezik mora biti službeni jezik u Švedskoj i jezik švedskog društva u cjelini, mora ga se njegovati, jezik javne komunikacije mora biti jednostavan i razumljiv te svi moraju imati pravo na jezik.³ Pravo na jezik ne obuhvaća samo pravo na učenje i poznavanje švedskoga jezika, nego i

¹ U ovom istraživanju leksičke inovacije podrazumijevaju sve nove lekseme koji su se pojavili u švedskome jeziku, neovisno o tome jesu li novotvorenice ili posuđenice.

² <http://struna.ihj.hr/naziv/jezicna-politika/24764/> (1. ožujka 2017.)

³ <http://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/sprakpolitik.html> (1. ožujka 2017.)

pravo svake osobe da se koristi svojim materinskim jezikom ili jezikom nacionalne manjine kojoj pripada te da ima priliku učiti strane jezike. Od 1. lipnja 2009. tu jezičnu politiku podupire i Zakon o jeziku, a od 1. siječnja 2010. i Zakon o nacionalnim manjinama i manjinskim jezicima.⁴ Švedska ulaže značajne napore kako bi zaštitila i očuvala jezike nacionalnih manjina, a osim finskog, tornedalskog finskog, saamskog i romskog jezika te jidiša, koji uživaju status manjinskih jezika, sličan položaj ima i švedski znakovni jezik koji je priznat kao materinski jezik osoba s oštećenjem sluha. Postoje i brojni drugi zakoni koji, primjerice, reguliraju status useljeničkih jezika u švedskome društvu čiji je broj u porastu kao posljedica nedavnih geopolitičkih zbivanja, a trenutačno ih je više od 150.⁵ Jezik je, uz osobni razvitak svakog pojedinca, iznimno važan čimbenik u svijetu poslovanja, zbog čega se razvijaju nove i unaprjeđuju postojeće jezične tehnologije koje podupiru brigu za jezik. Dugoročna jezična politika Švedske pomaže u nastojanjima da komunikacija u svim sferama društvenoga života bude učinkovita i da se odvija na jeziku koji njezini građani razumiju.

Jedan od aspekata jezične politike jest i praćenje aktualne jezične uporabe, što među ostalim uključuje i bilježenje novih riječi koje su ušle u uporabu. Švedski Institut za jezik i folklor (šved. *Institutet för språk och folkminnen*) od 2000. g. koncem svake godine objavljuje popise novih riječi i izraza (šved. *nyordslistor*). Oni su dostupni javnosti na mrežnim stranicama Instituta⁶ i u prvom godišnjem izdanju časopisa posvećenog švedskome jeziku *Språktidningen*. Tijekom godine posjetitelji Institutovih mrežnih stranica također mogu samostalno predložiti nove riječi ili izraze koji su u uporabi, a dotad ih još nitko nije zabilježio.⁷ Na popisima se, osim svakodnevnih riječi, često može naći i strukovno nazivlje, odnosno termini iz različitih znanstvenih i tehničkih područja, te riječi koje su možda i prije postojale, no sada se rabe češće ili pak u novom značenju. Švedska nije jedina država koja već godinama sustavno prati nove riječi u svome jeziku. Čine to i susjedne Danska i Norveška, ali i Njemačka i SAD.⁸ U Hrvatskoj su znanstvenici Zavoda za lingvistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu posljednjih godina počeli primjenjivati sličan pristup bilježenju leksičkih inovacija i u hrvatskome jeziku.⁹ Spomenuti popisi novih riječi i izraza u švedskom jeziku, koje je u

⁴ Ibid.

⁵ Ibid.

⁶ <http://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/nyord/nyordslistor.html> (1. ožujka 2017.)

⁷ <http://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/nyord/inskickade-nyord.html> (9. travnja 2017.)

⁸ <http://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/nyord/nyordsarbete-i-omvarlden.html> (1. ožujka 2017.)

⁹ <http://rjecnik.neologizam.ffzg.unizg.hr/> (7. travnja 2017.)

razdoblju od 2000. do 2016. godine objavio švedski Institut, poslužili su kao temelj ovome istraživanju.

2. HIPOTEZE

Polazište ovog istraživanja čine tri glavne hipoteze koje se zasnivaju na usvojenim znanjima o švedskom jeziku, kulturi i društvu.

HIPOTEZA 1: Među zabilježenim leksičkim inovacijama najviše je imenica.

S obzirom na to da su imenice riječi kojima imenujemo bića, predmete i pojave, očekuje se kako bi se, zbog novih otkrića, znanstvenih i tehnoloških dostignuća, lokalnih i globalnih političkih i društvenih zbivanja te novih trendova i koncepata koje je potrebno imenovati, u švedskome jeziku najprije mogle pojaviti imenice, od kojih bi se potom, sukladno potrebama jezične komunikacije, mogli izvoditi glagoli ili pridjevi. Takvo je očekivanje u skladu s nalazima istraživanja posuđenica za koje se navodi da sadrže oko 75 % (Haugen, 1969: 406, cit. u Filipović, 1986: 127) odnosno 79 % imenica (Antunović, 1992: 239, 240). Ipak, za razliku od rezultata tih istraživanja, naša se hipoteza odnosi na sve leksičke inovacije, a ne samo na posuđenice.

HIPOTEZA 2: Najveći broj leksičkih inovacija u švedskome jeziku nastaje slaganjem.

U germanskim se jezicima, a tako i u švedskome, na temelju postojećeg jezičnog materijala lako tvore nove složenice. Bolander (2001: 69) piše da je slaganje najuobičajeniji način stvaranja novih riječi u švedskom jeziku, pa se očekuje kako bi ovo svojstvo moglo biti naglašeno i kad je riječ o leksičkim inovacijama.

HIPOTEZA 3: Lexičke inovacije koje su nastale posuđivanjem pretežno potječu iz engleskog jezika.

Jezično posuđivanje pojava je koja postoji od prvih međujezičnih dodira. Švedski je jezik tijekom svoje povijesti posuđivao jezični materijal iz mnogih jezika, među kojima su se najviše isticali njemački i francuski jezik. Isto potvrđuje i Bergman koji navodi kako se u 16. stoljeću najviše posuđivalo iz njemačkoga, a u drugoj polovici 17. stoljeća prevladavale su posuđenice iz francuskoga (1968: 126-128). Danas je, međutim, engleski jezik jedan od najrasprostranjenijih svjetskih jezika. Kao *lingua franca*, odnosno kontaktni jezik koji se upotrebljava u međunarodnoj komunikaciji, engleski jezik najutjecajniji je jezik davalac, zbog čega se može očekivati kako bi najveći udio novih posuđenica u švedskome mogao poteći upravo iz engleskoga. Bergman navodi kako je engleski pojačano počeo utjecati na švedski početkom 20.

stoljeća (ibid., 152) te zaključuje kako je nemoguće navesti sve anglizme koji su u švedski ušli tijekom tog stoljeća (ibid., 212). Antunović navodi i područja koja su najsnažnije zahvaćena utjecajem engleskog jezika, a to su naročito „tehnika, znanost, sport, masovni mediji, (nove) umjetnosti, odijevanje, hrana, pića...” (1988: 100).

3. MATERIJAL I METODA

Sljedeća potpoglavlja pobliže opisuju materijal koji smo odabrali (III. 1.), obrađuju pojmove kojima smo se koristili (III. 2. i III. 3.) i prikazuju postupke obrade podataka, odnosno kvantitativne analize (III. 4.).

3. 1. *Izvori i korpus*

U ovom su istraživanju primarni materijal sačinjavali popisi leksičkih inovacija u švedskom jeziku koji su javno dostupni na mrežnim stranicama švedskog Instituta za jezik i folklor. Institut je u razdoblju od 2000. do 2016. godine objavio 17 dokumenata koji sadrže popise leksičkih inovacija u švedskom čija je uporaba zabilježena. Osim službenih popisa Instituta, na mrežnim je stranicama javno dostupan i popis leksičkih inovacija koje su korisnici samostalno poslali jer se njima koriste ili su, primjerice, primijetili da ih govornici u njihovoj okolini rabe u svakodnevnom govoru. U početnoj fazi ovog istraživanja potražili smo primjere upotrebe za navedene leksičke inovacije s popisa, a zatim smo popise objedinili u jedan jednojezični švedski korpus. Korpus uključuje većinu leksičkih inovacija koje je Institut zabilježio, a iznimku čine one nove riječi i izrazi za koje se ne može utvrditi da su dovoljno zaživjeli u jeziku, tj. one leksičke inovacije o čijoj se stvarnoj uporabi jedina potvrda može naći isključivo u Institutovim popisima. Ukupno je prikupljeno 1100 leksičkih inovacija.

3. 2. *Podjela leksičkih inovacija prema gramatičkim kategorijama*

Svakoj je inovaciji uvrštenoj u korpus pridružena odgovarajuća gramatička kategorija, odnosno utvrđena je vrsta riječi (imenica, glagol, pridjev, zamjenica, kratica, prvi član složenice), a višečlani su izrazi svrstani u kategoriju fraza, nakon čega su im pridodana pripadajuća gramatička obilježja. Također je uz svaku inovaciju zapisan podatak o godini kada je ta riječ zabilježena među korisnicima. One su kodirane na sljedeći način:

a) Imenice su zapisane u neodređenom obliku jednine, a pridruženi su im nastavci za gramatički rod koji ujedno upućuje na njihov oblik u određenom obliku jednine, kao i nastavci za neodređenu i određenu množinu:

Tablica 1. Primjer kodiranja imenica u korpusu

Leksička inovacija	Kategorija	Gramatička obilježja	Godina
asktåg	im.	~et, ~ø, ~en	2010.
biomal	im.	~en / ~et, bez mn.	2004.
freefi	im.	bez odr. jd., bez mn.	2016.
hemester	im.	~n, ~rar, ~rarna	2009.
sitskate	im.	~n, ~s, bez odr. mn.	2009.
striplit	im.	indekl.	2007.
timelleffekten	im.	samo odr. jd., ~er, ~erna	2003.

Pojedine imenice ne pojavljuju se u autentičnim primjerima uporabe u osnovnom, neodređenom obliku jednine, zbog čega su u našem korpusu iznimno zapisane u određenom obliku jednine. Zabilježene su i imenice koje nemaju gramatički oblik za određenu množinu, ili množinu uopće (v. tablicu 1), a u rijetkim im slučajevima nije bilo moguće utvrditi rod ili vrstu deklinacije jer nije primijećena njihova pojava ni u jednom drugom obliku osim osnovnog. Takve su imenice obilježene kraticom *indekl.* Određeni se broj imenica također pojavljuje u obama gramatičkim rodovima.

b) Glagolima je pridružena oznaka broja konjugacije, a u švedskom ih u pravilu ima četiri (Holmes i Hinchliffe, 2008: 100), no glagoli uvršteni u ovaj korpus pripadaju samo dvjema konjugacijama:

Tablica 2. Primjer kodiranja glagola u korpusu

Leksička inovacija	Kategorija	Gramatička obilježja	Godina
koldioxidsänka	gl.	2.	2001.
webba	gl.	1.	2013.

c) Pridjevima su pridruženi gramatički nastavci za srednji rod i množinu:

Tablica 3. Primjer kodiranja pridjeva u korpusu

Leksička inovacija	Kategorija	Gramatička obilježja	Godina
automagisk	prid.	~t, ~a	2013.
badfota	prid.	indekl.	2013.
oftsynt	prid.	~ø, ~a	2016.

Kao što je navedeno u opisu kodiranja imenica, ni kod pojedinih pridjeva nije bilo moguće ustanoviti gramatička obilježja koja bi upućivala na način deklinacije jer se isključivo pojavljuju u svom osnovnom obliku, pa su označeni kraticom *indekl.* Pridjevi čiji su oblici jednaki za oba gramatička roda u jednini također su prikladno obilježeni oznakom $\emptyset$.

d) Frazama, odnosno višečlanim izrazima koji se sastoje od pridjeva i imenice, pridružena su gramatička obilježja koja pobliže označuju njihov imenički dio jer deklinacija pridjeva po načelu kongruencije ovisi o deklinaciji imenice. Usto, frazama koje u sebi sadrže glagol pridodane su oznake broja konjugacije. Naposljetku, onim frazama koje se isključivo pojavljuju u jednom obliku nisu pridružena gramatička obilježja.

Tablica 4. Primjer kodiranja fraza u korpusu

Leksička inovacija	Kategorija	Gramatička obilježja	Godina
den nya svarta	fraza	/	2012.
göra en labrador	fraza	4.	2003.
keltisk tiger	fraza	~n, ~ar, ~arna	2000.

e) Zamjenicama i prvim članovima složenica nisu pridružena gramatička svojstva jer zasad nisu utvrđena.

Tablica 5. Primjer kodiranja zamjenica i prvih članova složenica

Leksička inovacija	Kategorija	Gramatička obilježja	Godina
en	zamj.	/	2014.
tok-	1. čl. sl.	/	2001.

f) Utvrđenim su kraticama pridodani njihovi raspisani oblici.

Tablica 6. Primjer kodiranja kratica

Leksička inovacija	Kategorija	Raspisani oblik	Godina
GTS	krat.	garanterad traditionell specialitet	2004.

3. 3. Podjela leksičkih inovacija prema postupcima nastanka

Leksičkim inovacijama potom su pridruženi postupci kojima su oni postali dijelom švedskog jezika. Valja naglasiti kako se postupci katkad nisu mogli jednoznačno utvrditi, odnosno ista je riječ u jezik, primjerice, mogla ući na nekoliko različitih načina, ali i njihovim istovremenim kombiniranjem. Kod takvih je primjera kao konačan postupak nastanka određen onaj postupak koji se nakon provjere u etimološkom rječniku *Svensk etymologisk ordbok* (Hellquist, 2003), jednojezičnim rječnicima švedskog jezika *Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien* i *Svenska Akademiens ordlista över svenska språket* (2013) te rječniku anglicizama u švedskom jeziku *A Dictionary of Anglicisms in Swedish* (Antunović, 1999) pokazao najvjerojatnijim.

Osnovni postupci postanka leksičkih inovacija mogu se podijeliti na tvorbene postupke, posuđivanje i „prijelazni postupak“ između prethodnih

dviju kategorija. Iznimku u ovakvoj podjeli čine riječi koje su u jeziku već postojale, no sada je zamijećena ili njihova mnogo češća uporaba ili uporaba u novom, dosad nezabilježenom značenju. Tvorbena postupcima nastaju tvorenice, u koje se ubrajaju složenice, izvedenice, izvedene složenice, retrogradne izvedenice, stopljenice, kratice, pseudoanglizmi, preobražene riječi, originalne tvorenice, igre riječima i eponimi. Posuđivanjem su u jezik ušle izravne posuđenice, prilagođenice, prevedenice i semantičke posuđenice, a sve ih se može razvrstati prema jeziku davaocu. Prijelaznim smo postupkom nazvali hibridne složenice koje nastaju u švedskom.

U nastavku rada podrobnije se obrazlažu navedeni postupci postanka leksičkih inovacija, a njihovo jasno određivanje u samome istraživanju također se pokazalo ključnim za pravilnije i točnije pridruživanje leksičkim inovacijama i, sukladno tomu, jednostavnije i preciznije utvrđivanje valjanosti postavljenih hipoteza.

3.3.1. *Tvorenice*

Tradicionalno se u švedskom jeziku nove riječi najčešće tvore na dva načina – **slaganjem** i **izvođenjem** (Strömquist, 2011: 78). Slaganjem nastaju složene riječi, **složenice** ili kompoziti, odnosno tvorenice koje se sastoje od osnova dviju ili više riječi, od dviju ili više osnova (Babić, 1991: 41). One su u švedskome vrlo česte i smatraju se jedinstvenim cjelinama, pa se mnoge mogu pronaći u rječnicima švedskog jezika kao zasebne rječničke natuknice (Dahl, 2008: 248).

Tvorbena postupkom izvođenja se od korijenskih morfema uz pomoć derivacijskih morfema – prefiksa i sufiksa – u švedskome tvore **izvedenice** (Källström, 2012: 174). Hultman (2007: 33) piše kako u švedskome postoji više stotina derivacijskih morfema, među kojima su neki više, a neki manje produktivni. Pritom je, u pravilu, uloga prefiksa da mijenja značenje riječi, a najčešća uloga sufiksa da mijenja njezinu vrstu (Bolander, 2001: 76).

Katkad je teško razabrati što je složenica, a što izvedenica, odnosno kod nekih je slučajeva riječ o „rubnim“ primjerima između tih dviju kategorija. Takve tvorenice nazivamo **izvedenim složenicama**. Njihova je posebnost u tome da nalikuju izvedenicama, no pretpostavljena osnovna riječ ne funkcionira samostalno te se slaganje i izvođenje odvijalo istovremeno (Bolander, 2001: 74).

Osim klasičnog izvođenja, postoji i tzv. **retrogradno izvođenje**. Iako je uobičajeno da se riječima pridodaju derivacijski morfemi kako bi se tvorila nova riječ, ponekad smjer može biti i obrnut, odnosno morfemi se uklanjanju te nastaje riječ koja je kraća od originalne (Hultman 2007: 34). Na taj način od

riječi koja izgleda kao izvedenica (jer sadrži derivacijski morfem) nastaje riječ koja se doima kao polazišna riječ u izvođenju. U švedskom je npr. uobičajeno od glagola tvoriti glagolsku imenicu sufiksom *-ning*, no u primjeru retrogradnog izvođenja koji navodi Malmgren imenica *konsumentupplysning* („savjetovanje potrošača“) nastala je prije glagola *konsumentupplysa* („savjetovati potrošače“). Budući da se to smatra „obrnutim“ redosljedom izvođenja, taj se postupak izdvaja od uobičajenog izvođenja i naziva retrogradnim (2008: 42).

Ponekad se pri slaganju riječi jedan dio složenice izgubi, a da se pritom ne poštuju granice morfema. Poznat je primjer riječi *motell* koja je zapravo nastala slaganjem imenica *motor* i *hotell* (Malmgren, 2008: 72, 73). Takve riječi nazivamo **stopljenicama**. I Bagić u svom članku „Stopljenica: riječ, figura, kultura“¹⁰ potvrđuje kako stopljenice predstavljaju relativno pouzdan znak vremena te da ih najčešće susrećemo „u medijskim diskurzima, reklamama, razgovornom jeziku, žargonu i literaturi“.

Kraćenje riječi označava gubljenje dijela morfema, što može ići do te mjere da **kratica** na kraju sadrži samo prva slova svakog dijela riječi ili izraza (Holmes i Hinchliffe, 2008: 212-213). U prvom je redu riječ o nazivima organizacija, časopisa, sportskih klubova, no i višečlani se izrazi mogu kratiti.

Zanimljiv je postupak nastajanja **pseudoanglizama**. Ta se skupina novotvorenicama „sastoji od riječi ili izraza sastavljenih od elemenata engleskog porijekla (dakle, anglicizama), ali cjelina koju čine nije preuzeta iz engleskoga jer u njemu ne postoji“ (Filipović, 1986: 193). Filipovićevo korpusno istraživanje pokazalo je da se pseudoanglizmi ponajviše javljaju u područjima zabavnih djelatnosti za koje se zanimaju mlade osobe (sport, zabavna glazba, film i televizija), a katkad se stvaraju i u leksiku političkih novinara ili tehničkom rječniku (ibid., 194).

Nove se riječi mogu tvoriti i bez dodavanja posebnih tvorbenih elemenata. Riječi prelaze iz jedne vrste riječi u drugu, pri čemu osnova ostaje ista, a preuzimaju se morfološke i sintaktičke osobine vrste (Babić, 1991: 47). Ako određena vrsta riječi prelazi u imenicu, to nazivamo *poimeničavanjem*, u pridjev *popridjevljivanjem*, u glagol *poglagoljivanjem* itd. (ibid., 48). Takve riječi još nazivamo **preobraženim riječima**.

Originalne tvorenice nastaju od postojećeg materijala u nekom jeziku, samo je on sada posložen na nov, originalan način. Tako često nastaju nove fraze, osobito u analogiji s već postojećima. Ponekad su originalne tvorenice motivirane zvukovima iz okoline. Holmes i Hinchliffe (2003: 546) navode

¹⁰ <http://stilistika.org/bagic> (29. ožujka 2017.)

primjere poput *vovvov* i *miau* (imitacija glasanja pasa „vau vau“ te mačaka „mijau“) te glagole koji su nastali sličnim imitacijama: *knarra* („škripati“), *bräka* („blejati“, „meketati“), *prassla* („šuštati“).

Na originalan način nastaju i tzv. **igre riječima**, pri čemu se kombiniraju ili stapaju dvije postojeće riječi kako bi se tvorila nova riječ koja na zabavan način predočava novo značenje.

Posljednju kategoriju čine **eponimi**, riječi nastale poopćavanjem vlastitih imenica.

3. 3. 2. *Posuđenice*

Kao što je u radu već objašnjeno, posuđivanjem su u švedski jezik ušle izravne posuđenice, prilagođenice, prevedenice i semantičke posuđenice, a sve ih se može razvrstati prema jeziku davaocu.

Jezici se mijenjaju i razvijaju, a jedna od očitih tendencija švedskog jezika često je posuđivanje stranih riječi, u današnje vrijeme naročito engleskih (Strömqvist, 2011: 20). Dok su neke od tih riječi potrebne u švedskome kada mu nedostaje riječ za neki pojam, neke se „ušuljaju“ u jezik iako već postoji odgovarajuća švedska riječ (ibid., 254). Rūke-Dravina tumači koji su to uobičajeni unutarjezični razlozi posuđivanja, a kao čimbenike navodi potrebu za imenovanjem novih stvari, osoba, mjesta i pojmova koje neki jezik do tada nije poznao, potrebu za sinonimima kako bi se jeziku pružilo više mogućnosti za izražavanje iste ideje, činjenicu da se određene riječi u jeziku davaocu upotrebljavaju toliko često da se pojedini pojmovi počinju vezati baš uz tu riječ ili pak da se domaće riječi katkad rabe toliko rijetko da govornici osjećaju potrebu za nekom novom riječju (1969: 39-44). Posuđenice se međusobno razlikuju i određene je vrste jednostavnije prepoznati od drugih (Källström, 2012: 171). Izravne su posuđenice, primjerice, znatno transparentnije od semantičkih posuđenica (ibid.) jer su i forma i značenje izravno preuzete iz jezika davaoca u jezik primalac. No Källström uočava kako se velik broj izravnih posuđenica iz engleskog ustvari morfološki i ortografski prilagodio švedskom jeziku (ibid., 86). U ovom istraživanju nije obuhvaćena fonološka prilagodba jeziku primaocu jer se analizirani materijal isključivo sastojao od pisanih izvora. Stoga se ovdje pojam **izravnih posuđenica** odnosi na one leksičke inovacije koje se nisu ni ortografski ni morfološki prilagodile jeziku primaocu.¹¹ Među **prilagođenice** su pak

¹¹ Frančić, Hudeček i Mihaljević opisujući tuđice, kažu da su to „posuđenice koje su pravopisno prilagođene hrvatskom glasovnom sustavu, ali zadržavaju neka svojstva izvornog jezika nesvojstvena hrvatskomu jeziku“ (2006: 210), a u primjerima navode riječi koje su zadržale suglasničke skupove na kraju riječi (*bicikl, lift*), dvoglasne (*audi, nautika*) ili pak naglaske na zadnjem slogu (*sakô, bifé*), ali ubrajaju i nesklonjive pridjeve (*lila, drap, bež*) (ibid.). Kako bi se izbjegla terminološka zbrka između ustaljenog

ubrojene one leksičke inovacije koje su se prilagodile ortografski, morfološki ili na oba načina.

Kad je riječ o **prevedenicama**, za Babića su to riječi „koje su načinjene po uzoru na strane riječi tako da je preuzeto strano značenje, a strane su jedinice zamijenjene domaćima“ (1991: 61). Tada se ne uvode novi slobodni morfemi, već se strana riječ ili izraz prevodi; strani se materijal zamjenjuje domaćim, ali u skladu sa stranim modelom (Haugen, 1956: 52, cit. u Filipović, 1986: 42).

Semantičke posuđenice najteže je prepoznati jer se leksička realizacija u jeziku primaocu u cjelini može razlikovati od one u jeziku davaocu: posuđuje se samo značenje.

3. 3. 3. Hibridne složenice

Na prijelazu između tvorbenih postupaka i posuđivanja nalaze se tzv. **hibridne složenice**. Kao što i sam naziv govori, riječ je o složenicama kod kojih je samo jedan dio posuđen, dok je drugi dio izražen „domaćim“ leksičkim materijalom.

3. 3. 4. Oživljenice i uporaba postojećih riječi u novom značenju

Zabilježene su leksičke inovacije koje se nisu mogle svrstati ni u jednu od dosad navedenih kategorija postupaka (tvorba, posuđivanje, prijelazni postupak) jer je njihov oblik u švedskome već odavno poznat. Budući da je jezik podložan stalnim promjenama, neke se riječi s vremenom prestanu upotrebljavati, pa ih zamijene nove. No moguće je i da neke riječi „izumru“, ali nakon određenog vremena „ožive“, tj. vrate se u uporabu u istom ili novom i različitom značenju. Takve riječi nazivamo **oživljenicama**. I Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu u svom „Rječniku neologizama“ navodi oživljenice kao razmjerno čestu kategoriju leksičkih inovacija¹².

Naposljetku, zabilježene su i riječi koje su se već ranije ustalile u jeziku u nekom značenju, a sada poprimaju **ново značenje**.

3. 4. Kvantitativna obrada podataka

Nakon kvalitativne analize podataka slijedila je njihova kvantitativna obrada, a odvila se u tri koraka, od kojih svaki proizlazi iz jedne od formuliranih hipoteza. Najprije je izračunan ukupan broj leksičkih inovacija s obzirom na njihovu pridruženu gramatičku kategoriju (vrstu riječi). Drugi je korak bio

---

značenja riječi „tuđice“ i značenja kojim se mi koristimo u ovom istraživanju, odlučili smo se za termin koji bolje odgovara švedskoj terminologiji i izrazu *direktlån* (u doslovnom prijevodu: „izravna posuđenica“).

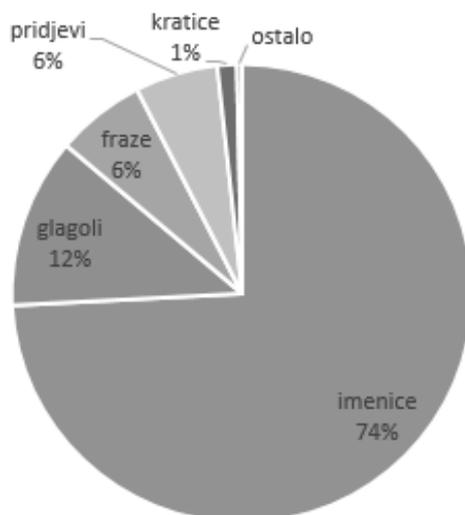
¹² http://neologizam.ffzg.hr/o_projektu.html (7. travnja 2017.)

utvrditi udio osnovnih skupina postupaka nastanka leksičkih inovacija (tvorenica, posuđenica, hibridnih složenica, oživljenica i novih značenja) u njihovu ukupnom zbroju, a zatim i svih pojedinih načina postanka leksičkih inovacija nakon raščlambe osnovnih skupina na pojedinačne postupke. Konačno, podvrste posuđenica, dakle izravne posuđenice, prilagođenice, prevedenice i semantičke posuđenice, dodatno su kvantificirane prema jeziku davaocu kako bi se ustanovilo od kojeg jezika švedski danas najviše posuđuje.

4. REZULTATI

U ovom se poglavlju rada prikazuju rezultati kvantitativne obrade leksičkih inovacija s obzirom na gramatičku kategoriju vrste (IV.1.), postupke njihova nastanka (IV.2.) i jezike davaoce kad je riječ o posuđenicama (IV.3.).

4. 1. *Leksičke inovacije prema gramatičkoj kategoriji vrste*

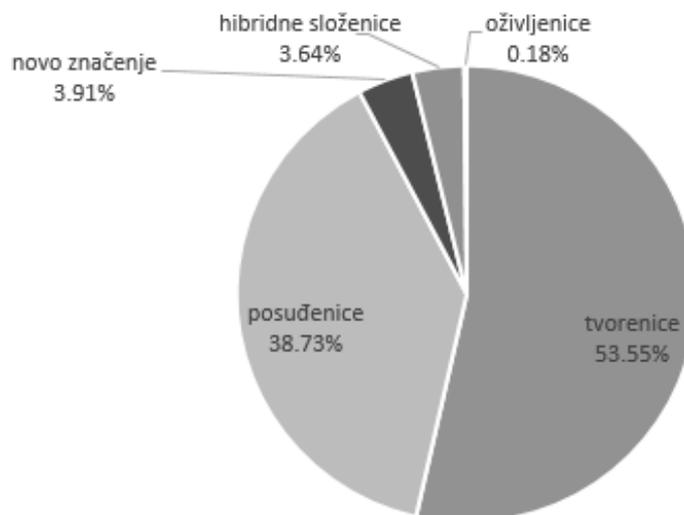

Slika 1. Podjela leksičkih inovacija prema vrsti riječi

Gotovo tri četvrtine leksičkih inovacija čine imenice (74 %), očekivano najzastupljenija vrsta riječi, a u korpusu ih je zabilježeno čak 816. Ostale su gramatičke kategorije značajno manje zastupljene. Druga najčešća kategorija leksičkih inovacija su glagoli, a u uporabu su ušla 132 nova glagola (12 %). Kategorije fraza (69) i pridjeva (64) zastupljene su podjednako (oko 6 % svaka), dok je kratica samo 15, što u konačnici iznosi tek 1 % u ukupnom zbroju leksičkih inovacija. Posljednja kategorija vrste nosi naziv „ostalo“ i obuhvaća tri prva člana složenice i jednu zamjenicu (< 1 %).

4. 2. *Leksičke inovacije prema postupcima nastanka*

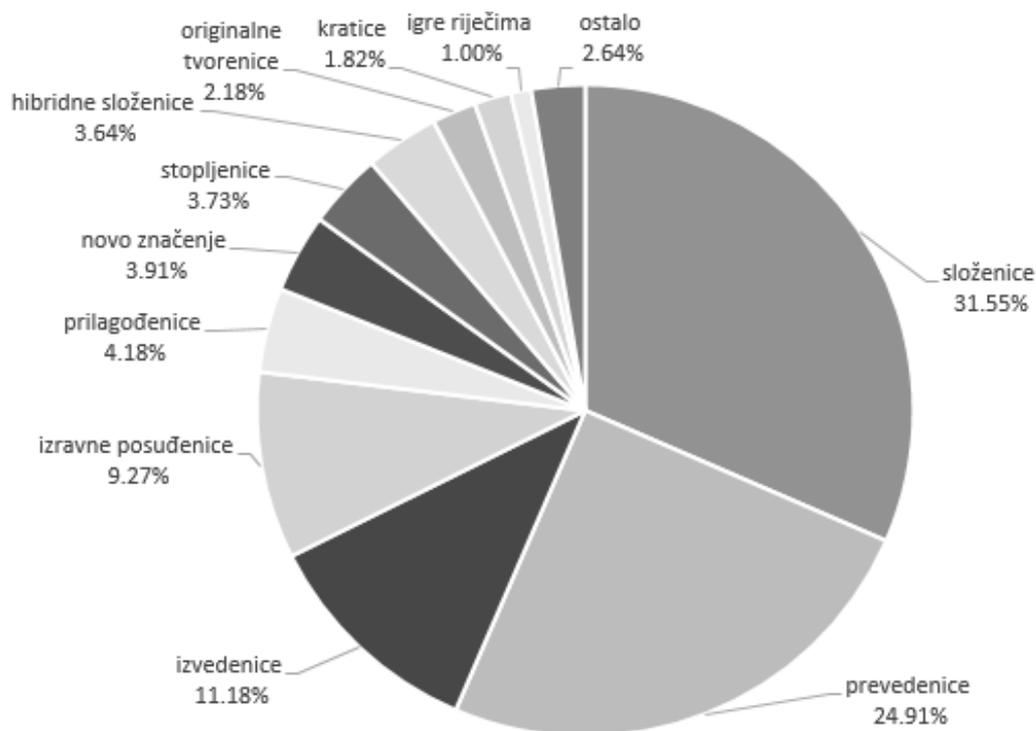
Raspodjela osnovnih skupina postupaka nastanka leksičkih inovacija prilično je ravnomjerna (slika 2): tvorenice čine više od polovice ukupnog broja inovacija (53,55 % odnosno njih 589), dok je posuđenica nešto manje (38,36 % odnosno 426). Postojeće riječi koje su se počele upotrebljavati u novom značenju, a da za to nije postojao uzor u nekom drugom jeziku, zauzimaju 3,91 % odnosno njih je 43, hibridne složenice (nastale postupkom koji se smatra prijelaznim) zauzimaju 3,64 % (40 ih je), a oživljenice tek 0,18 % u korpusu (odnosno samo su ih 2).

Slika 2. Podjela leksičkih inovacija prema osnovnim skupinama postupaka nastanka

Nakon raščlambe osnovnih skupina na pojedinačne postupke (slika 3) moguće je razabrati udio svakog postupka u njihovu ukupnom zbroju. Plava boja na slici 3 objedinjuje sve tvorenice (složenice, izvedenice, retrogradne izvedenice, stopljenice, kratice, pseudoanglizme, preobražene riječi, originalne tvorenice, igre riječima, eponime), a nijansama narančaste boje označene su različite posuđenice (izravne posuđenice, prilagođenice, prevedenice, semantičke posuđenice). Uočljivo je da najveći broj leksičkih inovacija čine novotvorene složenice. Iako i među posuđenicama postoje riječi koje su po svom obliku npr. složenice ili izvedenice, u ovom se istraživanju „složenice“ odnose samo na novotvorene složenice, „izvedenice“ samo na novotvorene izvedenice i tako u svim primjerima.

Postupkom slaganja nastalo je 347 novotvorenih složenica (31,55 %), dok druga najzastupljenija kategorija, prevedenice, ima 274 inovacije (24,91 %). Izvođenjem su u švedski jezik ušle 123 nove riječi (11,18 %), a među zastupljenijim kategorijama valja istaknuti i 102 izravne posuđenice (9,27 %).

Slika 3. Udio pojedinih postupaka nastanka u ukupnom broju leksičkih inovacija

Među manje zastupljenim skupinama leksičkih inovacija izdvajaju se prilagođenice, kojih je 46 (4,18 %), 43 postojeće riječi koje su se počele rabiti u novim značenjima (3,91 %), 41 stopljenica (3,73 %) i 40 hibridnih složenica (3,64 %). Originalnom su tvorbom u švedski jezik ušle 24 leksičke inovacije (2,18 %), dok je postupkom kraćenja tvoreno 20 novih riječi (1,82 %). Među rijetko zastupljenim postupcima najbrojnije su igre riječima, kojih je zabilježeno 11 (1,00 %), a u posljednju kategoriju (2,64 %) svrstano je nekoliko različitih podskupina leksičkih inovacija: retrogradne izvedenice (8), eponimi (6), izvedene složenice (5), semantičke posuđenice (4), pseudoanglizmi (2), preobražene riječi (2) i oživljenice (2).

4. 3. Posuđenice prema jezicima davaocima

Provodeći kvantitativnu analizu jezika davaoca zasebno smo promatrali svaku od podvrsta posuđenica: izravne posuđenice, prilagođenice, prevedenice i semantičke posuđenice. Rezultati su predstavljeni redoslijedom koji odgovara zastupljenosti pojedine vrste u korpusu (od najbrojnih prevedenica do najmalobrojnijih semantičkih posuđenica).

Tablica 7. Udio prevedenica prema jezicima davaocima

Ukupan broj prevedenica:	274
engleski	95,26 %
njemački	1,82 %
norveški	1,09 %

japanski	0,73 %
francuski	0,73 %
danski	0,36 %

Kao što je prikazano u tablici 7, od ukupno 274 prevedenica njih čak 261 potječe iz engleskog jezika (95,26 %). Ipak, u ovoj kategoriji leksičkih inovacija našle su se i one riječi koje svoje podrijetlo imaju u njemačkome (5; 1,82 %), norveškome (3; 1,09 %), japanskome (2; 0,73 %), francuskome (2; 0,73 %) i, naposljetku, danskome (1; 0,36 %).

Tablica 8. Udio izravnih posuđenica prema jezicima davaocima

Ukupan broj izravnih posuđenica:	102
engleski	76,47 %
japanski	6,86 %
norveški	2,94 %
danski	2,94 %
francuski	2,94 %
njemački	1,96 %
havajski	1,96 %
talijanski	0,98 %
turski	0,98 %
korejski	0,98 %
zulu	0,98 %

Tablica 8 pokazuje kako su zabilježene i 102 izravne posuđenice, a kao najutjecajniji jezik davalac ponovno se izdvaja engleski (78; 76,47 %). Ostali su jezici zastupljeni u znatno manjoj mjeri. Iz japanskoga je u švedski ušlo sedam izravnih posuđenica (6,86 %), iz susjednih norveškoga i danskoga, kao i francuskoga, po tri izravne posuđenice (2,94 %), iz njemačkoga i havajskoga po dvije (1,96 %), a iz talijanskoga, turskoga, korejskoga i jezika zulu po jedna izravna posuđenica (0,98 %).

Tablica 9. Udio prilagođenica prema jezicima davaocima

Ukupan broj prilagođenica:	46
engleski	91,30 %
njemački	4,35 %
francuski	2,17 %
latinski	2,17 %

Kad je riječ o prilagođenicama (tablica 9), engleski jezik još se jednom pokazao kao dominantan jezik davalac, s obzirom na to da su čak 42 leksičke inovacije (91,30 %) u ovoj kategoriji posuđene iz engleskoga. Usto, dvije leksičke inovacije dolaze iz njemačkoga (4,35 %), dok je iz francuskoga i latinskoga posuđena po jedna prilagođenica (2,17 %).

Među leksičkim inovacijama utvrđene su i četiri semantičke posuđenice, čija su značenja sva preuzeta iz engleskog jezika.

5. RASPRAVA

U ovom se poglavlju rada dobiveni rezultati uspoređuju s postavljenim hipotezama, a za utvrđene se tendencije i zapažene zanimljivosti navode primjeri koji ih i potkrepljuju.

5.1. Hipoteza 1

Budući da su rezultati pokazali kako najveći broj leksičkih inovacija (74 %) pripada gramatičkoj kategoriji imenica, valja ustanoviti da je prva hipoteza potvrđena. Bila je postavljena na temelju očekivanja da su jeziku potrebne nove riječi kojima bi se imenovala nova otkrića, znanstvena i tehnološka dostignuća, lokalna i globalna politička i društvena zbivanja, trendovi i sl., kao i na temelju nalaza ranijih istraživanja (v. poglavlje II., hipoteza 1). Osim što je analizom dokazano da je ta hipoteza ispravna, također je moguće izdvojiti određena područja ljudske djelatnosti gdje su imeničke inovacije mnogobrojne. U nastavku navodimo neka od tih područja i primjere koje smo zabilježili:

1) ekonomija: *agflation* („agflacija“, 2007. g. kada je cijena hrane drastično počela rasti u svijetu), *finanssmälta* (doslovno: „topljenje financija“, 2008. g. kada se govorilo o potpunom krahu gospodarstva), *bitcoin* (digitalni novac, 2013.) itd.

2) političke i socioekonomske okolnosti unutar EU-a: *eurobävning* (doslovno „potres eura“, 2012. kada se govorilo o nestabilnosti eura kao valute), *blåkort* (*blå* „plavo“, *kort* „karta“, 2007. o 'plavoj karti' koja u većini zemalja članica EU-a služi kao dozvola boravka i rada osoba iz trećih zemalja), *EU-migrant* (2015., građanin EU-a koji se seli u drugu državu EU-a zbog socioekonomskih razloga)

3) informatička tehnologija: *blogg* („blog“, 2004.), *minnespinne* („USB memorija“, 2006.), *följare* („sljedbenik, pratitelj na društvenim mrežama“, 2009.), *app* („mobilna aplikacija“, 2010.)

4) medicina: *hjärtstartare* („defibrilator“, 2004.), *barriärvård* (*barriär* „prepreka, barijera“, *vård* „njega“, vrsta liječenja zaraženih bolesnika pri kojemu medicinsko osoblje nosi opremu koja štiti od moguće zaraze, 2005.), *tillskyndare* („srčani elektrostimulator“, 2013.)

5) promet: iz 2011. g., *airbaghjälpm* (*hjälpm* „kaciga“), *airbagjacka* (*jacka* „jakna“), *döda vinkeln-varnare* (*döda vinkeln* „mrtvi kut“, *varnare* „uređaj koji na što upozorava“)

6) ekologija: *elcertifikat* („zeleni certifikat“, 2003.), *biomal* („organski otpad koji se prerađuje i upotrebljava kao gorivo“, 2004.), čak 12 novih složenica između 2006. i 2008. g. koje u sebi sadrže riječ *klimat* („klima“) poput *klimathot* („rizik od pogoršanja klimatskih prilika“, *hot* „prijetnja“), *klimatmat* („ekološki i klimatski prihvatljiva hrana“, *mat* „hrana“), *klimatneutralisering* („ulaganje u projekte zbrinjavanja okoliša kako bi se kompenziralo otpuštanje ugljikova dioksida“) i dr.

7) društvene znanosti: *helikopterföräldrar* („helikopter roditelji“, *föräldrar* „roditelji“, 2006.), *regnbågsbarn* (djeca čiji su roditelji homoseksualne, biseksualne ili transrodne osobe, *regnbågn* „duga“, *barn* „dijete“, 2006.), *mellanförskap* („osjećaj nepripadanja nekoj društvenoj grupi, 2014.)

8) političke znanosti: *triangulering* (trend „kopiranja“ stavova opozicije s ciljem preuzimanja njihovih glasača, 2008.), *nettokrati* („izborni sustav u kojemu glasač ima jedan pozitivan i jedan negativan glas, 2014.)

9) inovacije nadahnute aktualnim događanjima: erupcija vulkana na Islandu 2010. (*asktåg* = *ask* „pepeo“ + *tåg* „vlak“, dodatne željezničke linije koje su tada privremeno bile uvedene, *askänka* = *ask* „pepeo“ + *änka* „udovica“), te 2012. *grexit* i 2013. *brexit* (možebitni izlazak Grčke odnosno Velike Britanije iz Europske unije)

10) inovacije nadahnute imenima poznatih javnih osoba: *timellare* („osoba koja je 'sam svoj majstor'“, 2006., prema Martinu Timmelu, švedskom voditelju televizijskog programa o preuređivanju i obnovi domova), *Juholtare* („nepromišljena izjava koja se odmah povlači“, 2011., prema švedskom političaru Håkanu Juholtu koji je u javnosti postao poznat po nemalom broju takvih izjava)

11) inovacije iz općeg jezika: *bjudkaffe* („uvjetna kava“, „kava za kasnije“, 2013.), *frunch* (kasan i bogat doručak koji je sličan ručku, 2007.), *svegan* („vegan koji isključivo jede hranu koja je proizvedena u Švedskoj“, 2016.).

Inovacije nastaju kada je potrebno opisati novi fenomen, a u isto se vrijeme onaj stariji, svima već poznati fenomen, mora imenovati na drugačiji način. Takve leksičke inovacije nazivaju se **retronimi**, a i sama riječ *retronym* u švedskom se jeziku počela rabiti 2011. godine kao imenička inovacija. Primjerice, imenica *tjock-tv* iz 2005. označava „tradicionalne“ televizore s katodnom cijevi (za što je prije bilo dovoljno reći samo „tv“), a imenica *plattfilm* iz 2015. odnosi se na 2D film (koji se danas sve češće zamjenjuje 3D filmom).

Ako postojeće riječi i izrazi više ne zadovoljavaju potrebe govornika određene jezične zajednice, oni svjesno traže nove kojima bi ih mogli zamijeniti. U švedskome se posebice ističu leksičke inovacije motivirane

političkom korektnosti poput imenica *funktionsuppsättning* (2013.), koja uključuje skup radnji koje osobe s poteškoćama u razvoju mogu obavljati unatoč svom hendikepu ili *funktionsvariation* („funkcionalna različitost“) iz 2015. kojom se također nastoji pozitivno utjecati na stav javnosti i „destigmatizirati“ takve osobe.

Jasno je da novosti u znanstvenim i strukovnim poljima, kao i dnevne aktualnosti, prati i nastanak novih glagola, pridjeva i fraza. Glagoli su djelomice povezani s razgovornim stilom, a takvi su, primjerice, *haffa* iz 2015., koji u razgovornom jeziku znači „naići, naletjeti na koga“ ili *pimpa* iz 2007. u značenju „učiniti što luksuznijim“. Ipak, glagoli kao druga najzastupljenija gramatička kategorija vrste (12 %) nastaju naknadno, često kao retrogradne izvedenice od imenica, koje svakako prednjače u popunjavanju leksičkih praznina, a slično je stanje i s pridjevima čiji je udio još dvostruko manji (tek 6 %).

5. 2. Hipoteza 2

Rezultati koji prikazuju ukupan udio pojedinih postupaka nastanka leksičkih inovacija (slika 3) osobito su zanimljivi zbog svoje raznolikosti. Hipoteza 2 glasila je da najveći broj leksičkih inovacija u švedskome jeziku nastaje novom tvorbom, postupkom slaganja, a zasnivala se na općem znanju o germanskim jezicima i na činjenici da se u švedskom s lakoćom tvore nove složenice na temelju postojećeg jezičnog materijala. Nije neobično da govornici švedskoga sami u razgovoru osmisle i slože neku posve novu riječ koja se onda u jeziku može ustaliti ili ne, ovisno o njezinoj primjenjivosti, kontekstu i prirodi situacije. Ova je hipoteza donekle potvrđena. Rezultati upućuju na to da je među leksičkim inovacijama zaista najviše novotvorenih složenica (31,55 %), iako sam postotak nije toliko nadmoćan. Znatan broj prevedenica (24,91 %), ali i ostalih posuđenica, zacijelo je utjecao i na ukupnu sliku udjela kada je riječ o osnovnim skupinama postupaka nastanka (slika 2). Iako više od polovice korpusa čine tvorenice (ukupno 589), posuđenice za njima zaostaju manje nego što bi se možda moglo očekivati. Zabilježeno ih je ukupno 426, što upućuje na snažnu tendenciju posuđivanja u današnjem švedskom jeziku. Premda to nadilazi okvire ovog rada, za buduća se istraživanja zanimljivim čini proučiti dijakronijske promjene načina posuđivanja u švedskom jeziku i utvrditi raste li ta tendencija pod utjecajem globalizacije.

U potpoglavlju V.1. spomenuti su brojni primjeri imeničkih inovacija, a velik dio njih nastao je postupkom slaganja. Povrh toga, drugi član u čak 88 % novotvorenih složenica čine imenice. Od 347 novotvorenih složenica u korpusu, 307 je imeničkih, a pretežno su nastale kombinacijom dviju imenica,

kao u primjerima *bröllopskoordinator* („organizator vjenčanja“) iz 2006., što je tvoreno od imenica *bröllop* („vjenčanje“) i *koordinator* („koordinator“, „organizator“) povezanih veznim morfemom *-s* ili *festhets* („pritisak društva zbog kojeg osoba osjeća da mora imati želju za tulumarenjem“) iz 2010. kao spoj imenice *fest* („slavlje“, „tulum“) i *hets* („huškanje“). Složenice se mogu tvoriti i kombinacijom više članova, npr. imenica *nystartsjobb* (2006.) složena je od pridjeva *ny* („nov“), imenice *start* („početak“), veznog morfema *-s* te imenice *jobb* („posao“), a znači „posao koji je posljedica mjera zapošljavanja nezaposlenih“.

Neke su od novotvorenih složenica nastale slaganjem glagola i imenice, npr. imenica *gåtåg* (2007.) sastavljena od glagola *gå* („hodati“, „ići“) i imenice *tåg* („povorka“), a označava „grupni odlazak učenika u školu u pratnji odrasle osobe“. Među ostalim su imeničkim složenicama i one tvorene od pridjeva i imenice, npr. *socialbostad* (2004.) koju čine pridjev *social* („socijalan“) i imenica *bostad* („mjesto stanovanja“), a znači „socijalni stan“, kao i one nastale od zamjenice i imenice kao *henvän* (2013.), pri čemu je *hen* rodno neodređena zamjenica, a *vän* „prijatelj“ i odnosi se na „osobu koja se ne želi ili ne može rodno odrediti“, te od priloga i imenice, npr. *förgäveskostnad* (2007.) od *förgäves* („uzaludno“) i *kostnad* („trošak“) u značenju „uzaludni trošak“. Rijetke su inovacije složene od kratice i imenice, kao što je slučaj s imenicom *kubtest* (2007.) tvorenom od kratice *kub* (*kombinerat ultraljud och biokemisk screening* – „kombinirani ultrazvuk i biokemijsko probiranje“) i imenice *test* („provjera“), a ukupno znači „prenatalna dijagnostika“.

Valja napomenuti kako je novotvorenih složenica drugih vrsta riječi razmjerno malo: zabilježene su još 23 glagolske i 17 pridjevskih složenica. Glagolske su složenice gotovo u pravilu nastale slaganjem imenica i glagola, npr. *resultatvarna* (2001.) od imenice *resultat* („rezultat“) i glagola *varna* („upozoriti“) značenja „upozoriti da je tvrtka u gospodarskom gubitku“ ili *munhota* (2007.) od imenice *mun* („usta“) i glagola *hota* („prijetiti“) u značenju „verbalno prijetiti“. Ipak, upečatljive su i ostale glagolske složenice poput glagola *flyttstajla* (2005.) koji je nastao spajanjem glagolske osnove *flytt* (od *flytta* – „preseliti se“) i glagola *stajla* („urediti što“), u značenju „urediti stan pred prodaju“, kao i tzv. dvočlani glagoli (šved. *partikelverb*) koji se sastoje od glagola i glagolske čestice, npr. „*tävla ut* („ponuditi kao nagradu na nekom natjecanju“; 2007.) ili *lyssna in* („slušati i prihvatiti tuđa mišljenja u političkim debatama“; 2011.).

Kad je riječ o pridjevskim složenicama, one uglavnom nastaju slaganjem imenica s pridjevima, a u manjoj mjeri slaganjem dvaju pridjeva. Godine 2013. sličnom su analogijom tvorene pridjevske složenice *dricknödig* i *duschnödig* (od

imenica *drick* „piće“ ili *dusch* „tuš“ i pridjeva *nödig* „kojemu je što potrebno“) u značenju „koji je iznimno žedan“ odnosno „koji osjeća potrebu za tuširanjem“. Od dvaju je pridjeva 2013. složena riječ *långtrevlig* (od *lång* „dugačak“ i *trevlig* „zabavan“) prozirna značenja „dugotrajan i zabavan“, a godinu poslije u uporabi se pojavio pridjev složen od čak triju pridjeva *rödgrönrosa* (od *röd* „crveno“, *grön* „zeleno“, *rosa* „ružičasto“), a odnosi se na crveno-zeleno-ružičastu koaliciju u Švedskoj koju čine Švedska socijaldemokratska stranka, Stranka zelenih, Feministička inicijativa i, ponekad, Ljevičarska stranka.

Kao što na to upućuje slika 2 (u potpoglavlju IV.2.), drugu najzastupljeniju kategoriju čine prevedenice, a zatim izvedenice (11,18 %) i izravne posuđenice (9,27 %), dok su udjeli ostalih kategorija manji od 5 %. O leksičkim inovacijama nastalima postupcima posuđivanja bit će govora u sljedećem potpoglavlju (V.3.), no prije toga još valja spomenuti izvođenje kao drugi najčešći tvorbeni postupak.

Osobito je zanimljivo što relativno brzo nakon što se neka nova riječ pojavila u švedskoj jezičnoj uporabi nastaju njezine izvedenice ako se ona stvarno zadržala i počela učestalo upotrebljavati. Imenica *mms* („MMS poruka“) u švedski je ušla kao izravna posuđenica iz engleskoga 2002. godine, a 2004. se pojavio glagol izveden od te imenice – *mms:a* („poslati MMS poruku“). Još je jedna izravna posuđenica iz engleskoga imenica *blingbling* („raskošan i blještav nakit kojim se pokazuje bogatstvo“) iz 2004., a godinu poslije pojavio se i izvedeni glagol *blinga* („okititi se blještavim nakitom“). U skladu s ovim trendom, približno polovinu izvedenica čine imenice koje su izvedene od glagola (ukupno 60), npr. *blandkostare* (2000.) koja se odnosi na „osobu koja, za razliku od vegana, jede sve, uključujući meso i ribu“, a nastala je dodavanjem sufiksa *-are* na glagol *blandkosta* („jesti sve“) ili *snackis* (2005.) u značenju „aktualne teme za razgovor“, izvedenica od glagola *snacka* („pričati“, „brbljati“). Popisano je i 18 izvedenih pridjeva koji su često izvedeni od glagola, npr. *leksam* („koji se voli igrati“) nastao je 2013. pridavanjem pridjevskog sufiksa *-sam* na glagolsku osnovu *lek* (od *leka*, „igrati se“), a *förlåtande* („koji je napravljen tako da je rizik od nesreće minimiziran čak i ako vozač napravi neku pogrešku“) izveden je 2003. od glagola *förlåta* („oprostiti“).

5.3. Hipoteza 3

Posljednja se hipoteza odnosi na leksičke inovacije nastale posuđivanjem. Poput mnogih drugih jezika švedski je stoljećima posuđivao jezični materijal iz jezika s kojima je bio u neposrednom dodiru. Tijekom povijesti najaktivniji jezici davaoci bili su njemački te u 17. i 18. stoljeću francuski, a danas je to engleski jezik. Kao *lingua franca* engleski je u 21. stoljeću najutjecajniji jezik

globalne komunikacije. Stoga je bilo logično očekivati da najviše posuđenica potječe iz engleskoga. Među leksičkim inovacijama u našem korpusu 426 je prevedenica, izravnih posuđenica, prilagođenica i semantičkih posuđenica, od čega ih iz engleskoga potječe čak 385, odnosno nešto više od 90 %. Dakle, ovim je istraživanjem hipoteza 3, tj. pretpostavka prema kojoj engleski danas najviše utječe na švedski jezik, jasno potvrđena.

S obzirom na način posuđivanja posuđenice je moguće razdijeliti u nekoliko skupina. Analiza prevedenica u prikupljenom korpusu pokazala je da ih je više od 95 % u švedski došlo iz engleskog jezika: *dagshandlare* (2000.) prevedena je od engleske riječi *daytrader* sa značenjem „dnevni trgovac“, *apfälla* (2001.) od *monkey-trap* u značenju „nešto čemu osoba ne može odoljeti čak ni kada to sa sobom donosi negativne posljedice“, *enskopp* (2005.) od engleskog izraza *menstrual cup* u značenju „menstrualna čašica“, *uppmärksamhetsekonomi* (2008.) od *attention economy*, što znači „privlačenje pozornosti humanitarnim radom“, *skilsmässöfest* (2009.), što je prijevod od *break-up party* u značenju „tulum povodom raskida veze“ ili *genusbudgetering* (2014.) od *gender budgeting*, što označava „utvrđivanje proračuna tako da promiče ravnopravnost spolova“.

Osim s engleskoga, nove su riječi, doduše u mnogo manjoj mjeri, prevedene i s ostalih jezika, kao što je to slučaj s riječju *underraskning* (2013.), koja se prije pojavila i u njemačkom jeziku kao *Unterraschung*, a odnosi se na „nešto što je trebalo biti iznenađenje, ali je već bilo poznato“ ili mnogo češće na „neugodno iznenađenje“. S norveškoga je 2002. preveden izraz *bara första bokstaven* (norv. *bare forbokstaven*), a označava „tek početak nečega“. Po dvije su prevedenice pristigle iz japanskoga i francuskoga, npr. japanski *keitai shousetsu* 2009. u švedskom je preveden kao *mobilroman* u značenju „roman koji se piše i čita na mobilnom telefonu“, a francuski glagol *entarter* još je 2001. zabilježen kao glagol *betårta*, odnosno „baciti kome tortu u lice“. Jedna se prevedenica s danskoga počela upotrebljavati 2004. godine kada je objavljena knjiga „Curling-forældre og Service-børn“ danskog psihologa i pisca Benta Hougaard. Švedska inačica *curling-forældre* glasi *curlingförälder* i označava odviše zaštitnički nastrojenog roditelja, fenomen koji je na hrvatskom poznatiji pod nazivom „helikopter roditelj“.

Pitanje jezika posrednika od posebne je važnosti. Jezik posrednik osobito je vidljiv kod već navedenog japanskog izraza *keitai shousetsu*. Razumljivo je kako taj izraz nije izravno posuđen iz japanskoga u švedski jezik, već je riječ o jeziku posredniku, najvjerojatnije engleskome, koji također poznaje izraze *cell phone novel* ili *mobile phone novel*. Brojni su se jezikoslovci već pitali treba li onda takve posuđenice u švedskome „prekvalificirati“ u

posuđenice jezika posrednika, pogotovo ako u obzir uzmemo činjenicu da one tada mijenjaju fonološki i/ili morfološki oblik. Isto je pitanje postavio i Rudolf Filipović koji nudi sljedeće rješenje: „Odgovor na ta i slična pitanja dosta je složen. Ima lingvista koji će takve posuđenice odmah prekvalificirati prema jeziku posredniku i klasificirati ih u novu skupinu prema jeziku posredniku. Prema našoj teoriji treba porijeklo posuđenice zadržati u njezinom imenu, - *izmu*, i ne mijenjati ga prema jeziku posredniku“ (1986: 192). I u ovome su istraživanju među anglizme uvrštene samo one posuđenice čiji je izvorni jezik davalac engleski, kao i one koje označavaju pojmove engleskog porijekla. Stoga su švedski *mobilroman* i svi ostali slični primjeri klasificirani prema izvornom jeziku davaocu.

Kao što se da iščitati iz tablice 8 (potpoglavlje IV.3.), među izravnim je posuđenicama nešto manji postotak onih iz engleskoga (76,47 %) negoli među prevedenicama, no i dalje su nadmoćne u odnosu na ostale jezike. Neki su od primjera izravnih posuđenica iz engleskoga *gonnabe* (od *going to be*, 2005.) što je i u engleskom jeziku novotvorenicu nastala analogno izrazu *wannabe*, a odnosi se na „zvijezdu u nastajanju“, zatim *fixie* (2011.), riječ koja označava jednobrzinski bicikl bez kočnica (tzv. *fixie* bicikl) i *prehab* iz iste godine u značenju „prevencijski kondicijski trening“, *e-sport* koji i na hrvatski prevodimo kao „e-sport“ ili „elektronički sport“ te iznimno popularni *selfie* koji se i u hrvatskome manifestira kao izravna posuđenica iz engleskoga (obje riječi iz 2013.), *normcore* (2014.) koji se odnosi na „modni izričaj koji karakterizira običnost, prosječnost i normalnost“ i dr.

U ovoj skupini posuđenica valja istaknuti i veću raznovrsnost jezika davalaca. Iz japanskoga potječe sedam izravnih posuđenica, a one se u prvom redu odnose na popularne proizvode i trendove preuzete iz Japana poput riječi *anime* i *manga* iz 2003. ili *sudoku* iz 2005., što su i u hrvatskome izravne posuđenice preuzete iz japanskoga bez ortografske ili morfološke prilagodbe, dok je riječ *kawaii* iz 2011. u hrvatskome poznata kao „*kawaii* stil (koji je djetinjast i sladak)“. Iz norveškoga, danskoga i francuskoga preuzete su po tri izravne posuđenice, npr.: *Ikeamonarki* (2001.), riječ koju je norveški novinar Carl-Erik Grimstad iskoristio kako bi opisao činjenicu da je norveški prijestolonasljednik kupio namještaj u švedskom salonu namještaja IKEA, *dogmafilm* (2000.), osebujan filmski žanr – „dogmaški film“ čiji je naziv potekao od manifesta *Dogma 95* koji su izdali i potpisali brojni danski redatelji ili *parkour* (2006.), što je i u hrvatskome izravna posuđenica iz francuskoga. Po dvije su izravne posuđenice preuzete iz njemačkoga i iz egzotičnog havajskoga: njemačku frazu *für alle* (2006.) u švedski je uveo komičar Peter Wahlbeck projektom koji je nazvao *für alle* („za svakoga“) i *poke* (2016.) što se

na havajskome odnosi na salatu od sirove ribe. Po jedna je izravna posuđenica došla iz talijanskoga (*barista*: „stručnjak za pripremu kave u kafićima“, 2007.), korejskoga (*mukbang*: „gastronomski voajerizam“ koji je u hrvatskome poznat pod istim nazivom, 2016.) i jezika zulu (*vuvuzela*, povodom Svjetskog nogometnog prvenstva u Južnoafričkoj Republici 2010.).

Kao što je ranije navedeno, one (izravne) posuđenice koje su se prilagodile ortografski ili morfološki nazivamo prilagođenicama. I u ovoj kategoriji prevladavaju prilagođenice izvorno preuzete iz engleskoga (od ukupno 46, čak 42 su prilagođenice s engleskoga, tj. 91,30 %). Pretežito je riječ o morfološki prilagođenim anglizmima, npr. glagol *yoloa* koji se na švedskom počeo rabiti 2014. kada je izravnoj posuđenici *yolo* (engl. *you only live once*, koja se rabi i kao glagol *to yolo*) pridodan glagolski nastavak *-a* („živjeti punim plućima i iskoristiti svaki dan kao da je posljednji“) ili *ghosta* (engl. *to ghost someone*) iz 2016. u značenju „prekinuti vezu s kime naglim prekidom komunikacije“. Nemali broj posuđenica prilagođen je ortografski, npr. *lokator* (engl. *locator*) iz 2004. u značenju „elektronička narukvica oko noge“. Konačno, treba pripomenuti kako određene prilagođenice mogu proći nekoliko razina prilagodbe poput glagola *embrejsa* (2012.) koji je švedskom jeziku prilagođen i morfološki i ortografski (prema engl. *embrace*, „zagrliti koga“ ili „prihvatiti što“).

Dvije su prilagođenice germanizmi, a zabilježen je i po jedan latinizam i galicizam. Fraza *rocka fett* iz njemačkoga je preuzeta 2000. godine, pri čemu je njemački glagol *rocken* morfološki prilagođen švedskome sustavu i glasi *rocka*. Ta fraza u razgovornom jeziku odgovara hrvatskim glagolima „razvaliti“ i „rasturiti“ u značenju „iznimno uspješno izvršiti neki zadatak“. Zanimljivo je uočiti i inovaciju poteklu iz izumrlog latinskog, koji nije čest jezik davalac za suvremeni švedski. Riječ je o glagolu *carpa* koji je morfološki prilagođen od latinskoga glagola *carpo* poznatog iz Horacijeve izreke *Carpe diem!* („Iskoristi dan!“), a u švedskom se rabi u značenju „iskoristiti najbolje od nečeg dok se pruža prilika“ i zabilježen je 2013. godine. Iz francuskoga je posuđen, a potom i prilagođen, glagol *zlatanera*, nadahnut omiljenim švedskim nogometašem Zlatanom Ibrahimovićem. Stoga ne čudi da je glagol ušao u švedski jezik 2012. godine, i to u značenju „dominirati“, „nadvladati“.

Švedski je, dakle, spreman preuzeti raznovrsne riječi i izraze i iz bliskih europskih i iz najudaljenijih jezičnih zajednica, na čemu svakako valja zahvaliti globalizaciji. Uočava se ipak da engleski, koji toliko dominira javnom komunikacijom širom svijeta, ostavlja nemjerljiv trag i na švedskom jeziku.

6. ZAKLJUČCI

Nastojanja švedskog Instituta za jezik i folklor da zapiše leksičke inovacije u posljednjih sedamnaest godina, a koja će se, očekujemo, nastaviti i u sljedećim godinama, pokazuju kako od jezičnih mijena ne treba strahovati. Ovi popisi svjedoče o tome kakve su jezične potrebe govornika švedskog jezika i predočuju stvarne situacije u kojima nove riječi i fraze nastaju. Nisu se sve riječi s ovih popisa jednako ustalile u jeziku: neke su ostale na razini okazionalizama ili prigodnica,¹³ tj. novotvorenica koje su bile prigodne npr. za trajanja kakva društvenog događaja, a potom su nestale iz jezične uporabe. Druge se inovacije zadrže i postaju punopravni članovi vokabulara nekog jezika, zbog čega se može očekivati da će s vremenom biti uvrštene u nova izdanja švedskih rječnika. Hoće li se nova riječ ustaliti u jeziku ili ne, ovisi o potrebi govornika za tom riječju, odnosno o tome radi li se o kakvoj kratkotrajnoj pojavi ili trendu, kao i o tome je li možda usporedno nastala ili posuđena kakva druga riječ za istu pojavu koja bi mogla istisnuti prvu iz uporabe. Značajnu ulogu igra i domena kojoj leksička inovacija pripada: općejezične riječi češće ulaze i izlaze iz uporabe jer ih govornici obično sami oblikuju, dok se strukovno nazivlje zadržava puno duže ako se ustali u nekom znanstvenom ili tehničkom polju.

O tome kakve promjene švedski jezični sustav danas prolazi svjedoči i razina potvrđenosti hipoteza u ovom istraživanju. S obzirom na to da rezultati upućuju na iznimno velik broj anglizama, može se govoriti o snažnom utjecaju engleskog jezika na švedski. Usuprot tomu, slaganje nemotivirano modelom u nekom drugom jeziku i dalje je najzastupljeniji tvorbeni postupak. Da je moguće govoriti o integraciji engleskoga jezičnog materijala u švedski, dokazuje usporedba broja prevedenica i prilagođenica s engleskim modelom s jedne strane i izravnih posuđenica s druge. Naime, u korpusu je zabilježeno trostruko više prevedenica, kod kojih se strani morfemi zamjenjuju domaćima, a posuđuje se samo forma, i prilagođenica, koje se morfološki i ortografski prilagođavaju jeziku primaocu negoli izravnih posuđenica koje su bez prilagodbe takve vrste preuzete iz jezika davaoca. Očita je tendencija da švedski rado prihvaća anglizme, no oni se u jezičnoj praksi spontano prilagođavaju švedskom jeziku. S druge strane, velik broj zabilježenih imeničkih novotvorenica naglašava dinamičnost te vrste riječi u odnosu na ostale.

¹³ Naziv kojim se Skelin Horvat i Muhvić-Dimanovski koriste u svom članku „Danas jesmo, sutra nismo – prilog problematiziranju hapaksa u hrvatskome jeziku“ iz 2012.:

http://neologizam.ffzg.hr/pdf/49-RFD9_skelin-horvat_muhvic-dimanovski.pdf (9. travnja 2017.).

Iako je evidentno da su jezici podložni stalnim promjenama, korpus koji se odnosio na razdoblje od sedamnaest godina, a u cijelosti je imao 1100 leksičkih inovacija, nadišao je naše predodžbe o opsegu tih promjena i različitosti polja u kojima se one odvijaju, zbog čega smatramo kako bi dobiveni rezultati mogli poslužiti kao temelj daljem proučavanju novih trendova u švedskom jeziku.

LITERATURA

- Antunović, G. (1988) Od staroskandinavskog do švengleskog. *SOL – lingvistički časopis* 1 (5). Zagreb: Filozofski fakultet u Zagrebu, 91-104.
- Antunović, G. (1992) Švedski u švengleskom – still going strong. Prilog proučavanju jezičnih dodira na primjeru anglicizama u švedskom. U Filipović, R. (ur.) *Rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 207-257.
- Babić, S. (1991) *Tvorba riječi u hrvatskome književnome jeziku*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.
- Bagić, K. (2015) Stopljenica: riječ, figura, kultura. U Ryznar, A. (ur.) *Svijet stila, stanja stilistike* (e-knjiga). Dostupno na poveznici: <http://stilistika.org/svijet-stila-stanja-stilistike> (zbornik), <http://stilistika.org/bagic> (članak). (29. ožujka 2017.)
- Bergman, G. (1968) *Kortfattad svensk språkhistoria*. Stockholm: Prisma.
- Bolander, M. (2001) *Funktionell svensk grammatik*. Stockholm: Liber.
- Dahl, Ö. (2008) *Språkets enhet och mångfald*. Lund: Studentlitteratur.
- Einarsson, J. (2013) *Språket och språkarna*. Lund: Studentlitteratur.
- Filipović, R. (1986) *Teorija jezika u kontaktu*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti i Školska knjiga.
- Frančić, A., Hudeček, L. i Mihaljević, M. (2006) *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Haugen, E. (1956) *Bilingualism in the Americas: a Bibliography and Research Guide*. Alabama: University of Alabama Press.
- Haugen, E. (1969) *The Norwegian Language in America: A Study in Bilingual Behavior*. Indiana: Indiana University Press.
- Holmes, Ph. i Hinchliffe, I. (2003) *Swedish Comprehensive Grammar* (3. izdanje). Abingdon: Routledge.
- Holmes, Ph. i Hinchliffe, I. (2008) *Swedish: An Essential Grammar* (2 izdanje). Abingdon: Routledge.
- Hultman, T. G. (2007) *Svenska akademiens språklära*. Stockholm: Svenska akademien / Norstedts ordbok.
- Källström, R. (2012) *Svenska i kontrast: tvärspråkliga perspektiv på svensk grammatik*. Lund: Studentlitteratur.
- Malmgren, S.-G. (2008) *Svensk lexikologi - ord, ordbildning, ordböcker och orddatabaser*. Lund: Studentlitteratur.
- Parkvall, M. (2009) *Lagom finns bara i Sverige och andra myter om språk*. Stockholm: Schibsted förlagen.
- Rüke-Dravina, V. (1969) *Språk i kontakt*. Stockholm: Bokförlaget Aldus/Bonniers.
- Skelin Horvat, A. i Muhvić-Dimanovski, V. (2014). Danas jesmo, sutra nismo – prilog

problematiziranju hapaksa u hrvatskome jeziku. U Stolac, D. (ur.) *Riječki filološki dani 9, zbornik radova*. Rijeka: Filozofski fakultet, 511-520. Dostupno u PDF-formatu na poveznici: http://neologizam.ffzg.hr/pdf/49-RFD9_skelin-horvat_muhvic-dimanovski.pdf (9. ožujka 2017.)

Strömquist, S. (2011) *Vart är vart på väg?* Stockholm: Norstedts.

Referentna literatura

Antunović, G. (1999) A Dictionary of Anglicisms in Swedish. U Filipović, R. (ur.) *A Dictionary of Anglicisms in Swedish*. Zagreb: Faculty of Philosophy, Institute of Linguistics: Croatian Academy of Arts and Sciences, Linguistic Research Institute.

Hellquist, E. (2003) *Svensk etymologisk ordbok*. Lund: Gleerup.

Redaktionen för Svenska Akademiens samtidsordböcker, Lexikaliska institutet, Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet. (2013) *Svensk ordbok: utgiven av Svenska Akademien*. [1] A-L; [2] M-Ö. Stockholm: Norstedts.

Struna. Hrvatsko strukovno nazivlje. <http://struna.ihj.hr/#> (1. ožujka 2017.)

Svenska akademien. (2013) *Svenska Akademiens ordlista över svenska språket*. Stockholm: Svenska akademien: Norstedts akademiska förlag.

Mrežni izvori

http://neologizam.ffzg.hr/o_projektu.html (7. travnja 2017.)

<http://trjecnik.neologizam.ffzg.unizg.hr/> (7. travnja 2017.)

<http://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/nyord/inskickade-nyord.html> (9. travnja 2017.)

<http://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/sprakpolitik.html> (1. ožujka 2017.)

<http://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/nyord/nyordslistor.html> (1. ožujka 2017.)

<http://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/nyord/nyordsarbete-i-omvarlden.html> (1. ožujka 2017.)

LEXICAL INNOVATIONS IN SWEDISH BETWEEN 2000 AND 2016

This paper examines lexical innovations in Swedish between 2000 and 2016 with respect to word classes, word-formation processes and donor languages. Since 2000, the Swedish Institute for Language and Folklore has annually published online glossaries of new words and phrases in current language use. They were compiled into a monolingual Swedish corpus, comprising 1100 innovations the authors analyzed to test the following hypotheses: (1) the majority of innovations are nouns, (2) compounding is the most frequent word-formation process among the original innovations, and (3) the borrowed innovations predominantly stem from English. They were analyzed qualitatively (word classes, grammatical features, formation processes) and quantitatively. The findings have generally confirmed the hypotheses: the corpus includes 816 nouns (74% of all new lexemes), 347 original compounds (31.55%) and 385 Anglicisms (>90% of all loanwords). While most of the innovations have become stable, some of them have remained at the level of nonce words.

Key words: lexical innovations, word-formation processes, compounding, borrowing